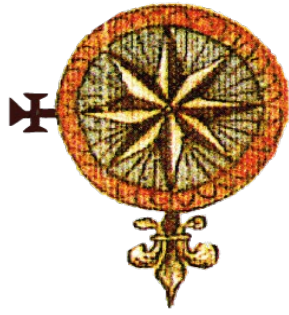

Cultuur Historische Vereniging
't Heer en Feer
Schiermonnikoog

Verslagen werkgroepen 2021

- 1. Website 't Heer en Feer**
- 2. Tentoonstelling Koningshuis**
- 3. Tijdschrift**
- 4. Archief**
- 5. Funerair**
- 6. Jaarboek**

1. Verslag website 't Heer en Feer

Algemeen

Er is gewerkt aan een betere vindbaarheid door aanpassingen in de menu-structuur en aan een betere performance door een aantal updates door te voeren.

Het aantal bezoekers is in 2021 weer toegenomen, het aantal berichten en pagina's op de website bekeken steeg naar:

26.897 (+23%)

Populairste berichten, aantal keren bekeken

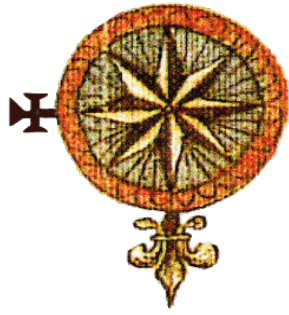
1. Verbouwing Koningshuis, 2340
2. Een 2e druk voor verschillende boekjes, 2334
3. Jaarboek 2020 is verschenen, 1295
4. ALV 2021 wordt schriftelijk afgehandeld, 630
5. Tijdschrift 't Heer en Feer 2021-2 verschenen, 509

Er zijn in 2021 45 nieuwe berichten geplaatst.

pagina's, aantal keren bekeken:

1. Voorpagina, 2736
2. Actueel, 1645
3. Filmarchief, 1354
4. Vereniging, 620
5. Koningshuis, 548
6. Collectie, 547

Er zijn pagina's toegevoegd voor de Tijdschriften 2021-2/3. Deze pagina's zijn toegankelijk via de QR-code of web-adres in het tijdschrift en er zijn aanvullingen bij de artikelen in de tijdschriften te vinden, zoals bronnen, voetnoten, links naar relevante berichten en pagina's op de website en de items genoemd in de bibliografie

Cultuur Historische Vereniging
't Heer en Feer
Schiermonnikoog

Webwinkel:

Ook dit jaar was de online verkoop een belangrijke inkomstenbron, zeker toen het Koningshuis en het Bezoekerscentrum door de Corona-maatregelen gesloten waren in de periode dat het Jaarboek 2020 uitkwam.

De omzet was iets lager dan in 2020, toen zorgde het boek van de Zeevaartschool voor een enorme extra omzet.

Netto omzet: **€7253**

Aantal bestelde artikelen: **727**

Populairste artikelen:

1. Films, 234 (Presentatie boek Hotel v/d Werff:17)
2. Jaarboeken, 200 (Jaarboek 2020: 188)
3. Themanummers, 161 (Klozum: 45, Wandelend eiland: 33)
4. Overige drukwerken, 58 (Ambulancevluchten: 20)
5. Ansichtkaarten, 11 sets (33 stuks)

Filmarchief

In 2021 werden er 24 films toegevoegd, in totaal hadden we op 31 december 57 films online, prachtige films van Dick en Lina Kool, Jan Holwerda en anderen.

57e film: Midwinterfestival 2005

2. Tentoonstelling Koningshuis

Toen in september 2021 de verbouwing van het Koningshuis klaar was, kon er begonnen worden aan het inrichten van de tentoonstelling. Alle tot dan toe vergaarde objecten lagen in dozen verpakt in het oude bezoekerscentrum.

Het bestuur vond Ruud Binnendijk, grafisch vormgever, bereid de inrichting samen met bestuurslid Frits Roelsma op zich te nemen. Frits zette de geschiedenis van Schiermonnikoog uit op een tijdlijn:

In een notendop: De geschiedenis van Schiermonnikoog

1400 1500 1600 1700 1800 1900 2000

1400: Het Koningshuis wordt gebouwd door de Schiermonnikoogse heersers.

1500: Het Koningshuis wordt verbouwd door de Schiermonnikoogse heersers.

1600: Het Koningshuis wordt verbouwd door de Schiermonnikoogse heersers.

1700: Het Koningshuis wordt verbouwd door de Schiermonnikoogse heersers.

1800: Het Koningshuis wordt verbouwd door de Schiermonnikoogse heersers.

1900: Het Koningshuis wordt verbouwd door de Schiermonnikoogse heersers.

2000: Het Koningshuis wordt verbouwd door de Schiermonnikoogse heersers.

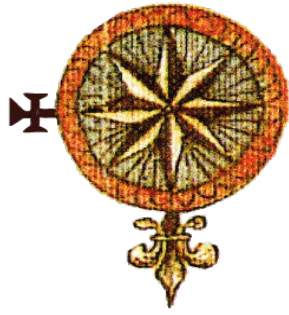
Cultuur Historische Vereniging 't Heer en Feer Schiermonnikoog

Stichting Beheer Historisch Erfgoed 't Heer en Feer Schiermonnikoog

Hiervan werd (met dank aan Eric Augusteijn en Het Baken) een poster samengesteld, die de bezoeker meteen bij binnenkomst ziet.

Samen met het bestuur werd een keuze gemaakt van onderwerpen die behandeld konden worden.

Een volgende tentoonstelling kan andere objecten laten zien.

Cultuur Historische Vereniging 't Heer en Feer Schiermonnikoog

Foto's (die allemaal ingelijst werden) en objecten voor de tentoonstelling 2021-2022 werden bijeengezocht uit voornoemde dozen, ook een monnikenwerk waar bestuursleden Annemarth Sterringa en Els Claessens hun handen vol aan hadden, en uit het archief van Jan Holwerda.

Foto's en objecten staan per onderwerp bij elkaar. Zo is een route ontstaan op de begane grond van het Koningshuis, die de bezoeker langs de cultuurgeschiedenis van het eiland voert.

Het Koningshuis is oorspronkelijk gebouwd als woonhuis. Het wordt niet alleen door 't Heer en Feer gebruikt als tentoonstellingsruimte en archief (eerste verdieping), maar ook als huiskamer voor *Zorg en Welzijn*. Hetgeen een extra uitdaging betekende voor de inrichters van de tentoonstelling. Er moest een grote tafel komen. De keuken moest gebruikt kunnen worden. Er was een grote kast geschonken. Dit betekende minder ruimte voor het plaatsen van objecten.

De route loopt langs de volgende onderwerpen:

De monniken, die ergens in de 13^e eeuw de bewoners van het eiland kwamen helpen in hun strijd tegen het water.

Rijsbergen is het landhuis van de familie Stachouwer, de eerste eigenaren van het eiland. Rijsbergen zou later een jeugdherberg, daarna Bed-and-Breakfast worden en is nu een klooster, want de monniken zijn teruggekeerd naar Schiermonnikoog.

Onderwijs (het Koningshuis was het vroegere woonhuis van de hoofdonderwijzer). Hier zijn oude schoolfoto's opgehangen. Van de Zeevaartschool hangt er b.v. de botenbak, een bak met miniatuur zeilschepen om de verschillende soorten te leren onderscheiden. Het Koningshuis heeft twee theekopjes van de bekendste directeur van de Zeevaartschool, Willem Dijk.

Aan de *Walvisvaart* hebben heel veel mannen van het eiland meegedaan. Ze hebben ook bijzondere voorwerpen meegenomen. Daarom heeft de Walvisvaart een eigen hoekje op en bij de grote kast in de huiskamer.

De Jacht is opgeborgen in een nis. Met de jachthoorn en foto's van bekende jagers, als Prins Bernhard en de laatste Graaf Von Bernstorff.

De rode en de witte *vuurtorens*, die tegelijkertijd werden gebouwd. De witte toren, of zuidertoren, zou later respectievelijk watertoren, KPN-mast en museum worden.

Cultuur Historische Vereniging 't Heer en Feer Schiermonnikoog

Toerisme kwam in het begin van de 20^e eeuw op. De foto's laten de verschillende veerboten, aanlegsteigers en hotels zien. In de ontwikkeling van het toerisme had de heer Banck ook een grote rol.

Toen *Mr. Johan Eric Banck* eigenaar van het eiland was, liet hij de zeedijk aanleggen en zorgde ervoor dat er in de zo ontstane polder boerderijen werden gebouwd, waar een aantal jonge boeren zich vestigden. Ook was hij een groot promotor van het toerisme en liet het Badhôtel bouwen.

Eilander huizen. Ook de kelder wordt gebruikt. Boven de kelder is de vloer een dikke glasplaat. Zo kun je van bovenaf twee maquettes zien van eilander huizen. Eén van de huizen heeft een opengewerkt dak, zodat de bezoeker een leuke inkijk in de ook nog ingenieus verlichte huizen heeft. Kees Hogervorst verdient alle lof voor het restaureren van de eilanders huizen. Deze huisjes stonden oorspronkelijk in het oude bezoekerscentrum.

Tradities als Kalle mooi en Klozum zijn niet overgeslagen. Over Klozum is ook een boekje als themanummer verschenen bij de Cultuur Historische Vereniging 't Heer en Feer, geschreven door Jan Kooistra. Dit boekje is te koop bij de balie.

Bij de *Eilander Taal* kun je in een audiovisuele presentatie ook horen hoe de taal klinkt. Er wordt verwezen naar de eilander gedichten die je in de Taalroute op het eiland kunt aantreffen. Zo wordt een verbinding gemaakt met binnen en buiten.

In de jaren twintig verrezen er twee *Koloniehuizen* op de Badweg, voor elk soort geloof één, zoals dat paste in het verzuilde Nederland.

Voor het onderwerp *Kerken* zijn er foto's en verhalen. Twee kerken zijn in zee verdwenen.

Een kast met foto's en naamplaatjes verwijst naar de begraafplaats *Vredenhof*, waar drenkelingen en soldaten uit de twee wereldoorlogen liggen. Ook weer een onderwerp dat bezoekers uitnodigt op zoek te gaan naar de begraafplaats.

Cultuur Historische Vereniging
't Heer en Feer
Schiermonnikoog

Van een paar *Eilander schilders* (Martin Waning, Klaas Onnes, Lutjen Elles) is werk opgehangen. Schiermonnikoog en de zee zijn natuurlijk zeer inspirerend.

In de huiskamer is een wand gewijd aan het werk van Jan Loman. Deze werken zijn geschonken door de stichting Paerdemarct Fundatie.

In volgende tentoonstellingen zal deze wand voor andere onderwerpen worden gebruikt.

De tentoonstelling is mede tot stand gekomen dankzij de foto's en het geheugen van Jan Holwerda, de noeste arbeid van Kees Hogervorst, Tom de Neef, Frits Roelsma, Joyce van Bon (teksten) en het archiefwerk van Annemarth Sterringa en Els Claessens .

3. Jaarverslag redactie Tijdschrift

Voor de tijdschriftredactie was 2021 een roerig jaar. Aan het begin van het jaar gaf het bestuur aan dat ze het tijdschrift wilde vernieuwen. Er volgden enkele gesprekken tussen de redactie en het bestuur, maar helaas lagen de ideeën over de toekomst van het tijdschrift te ver uit elkaar. Het leidde ertoe dat drie van de vier redactieleden besloten terug te treden. Hierdoor hebben we deze zomer jammer genoeg afscheid moeten nemen van Hilbrand Abma, Eddy Bakker en niet te vergeten Hilbert de Vries. Hilbert zorgde er als hoofdredacteur ruim twintig jaar voor dat er bij de leden drie keer per jaar een aantrekkelijk, interessant en lezenswaardig tijdschrift in de brievenbus belandde.

Inmiddels is een nieuwe redactie aangetreden, die bestaat uit Frits Roelsma, Cas Straatman en Erik Jansen, die als enige van de oude redactie overbleef. Roos Nieweg doet de tekstbewerking van de binnengekomen kopij. Om het tijdschrift een wat eigentijdser aanzien te geven namen de redactie en het bestuur contact op met vormgever Ebel Kuipers. Ebel is binnen 't Heer en Feer geen onbekende, aangezien hij ook de opmaak van het jaarboek doet. Dankzij Ebels frisse blik zijn we wat betreft het uiterlijk een nieuwe weg ingeslagen. Het laatste nummer van 2021 was het eerste resultaat van deze nieuwe look.

Doordat we zijn overgegaan op een andere, goedkopere, drukker is het nu ook mogelijk om het tijdschrift geheel in kleur te laten verschijnen.

Wat betreft de inhoud van het tijdschrift is de nieuwe redactie vol enthousiasme aan het werk gegaan. Het wegvallen van vele jaren ervaring en enorme historische kennis binnen de redactie doet zich echter ook voelen. We staan dan ook open voor versterking van de redactie met iemand die diepe wortels in de eilander gemeenschap heeft. Met een mix van historische kennis, oog voor taal en lay-out en gedrevenheid om zaken tot de bodem uit te zoeken hopen we in 2022 vier mooie tijdschriften te kunnen maken.

4. Werkgroep collectiebeheer

Verslag januari - juli 2021

Begin 2021 bestaat de werkgroep uit Arend Maris en Eric Augusteijn. Eric beheert als collectiebeheerder de administratie van de uit te geven K-nummers en de externe harde schijf met alle gegevens over de collectie (440 GB).

Omdat de collectie wegens de verbouwing van het dorps huis in het bezoekerscentrum is opgeslagen kunnen de wekelijkse sessies ('s woensdags van 11.00-13.00) van de werkgroep tijdelijk geen doorgang vinden. Het ordenen en registreren van nog niet geregistreerde items ligt dus stil, in afwachting van de verhuizing naar het Koningshuis. Inmiddels hebben Joyce van Bon en Els Claessens op zich genomen om de dozen in het bezoekerscentrum in logische ordening te herschikken (zie verslag werkgroep 2020). Ook zullen zij de voorraden oude jaarboeken en tijdschriften terugbrengen tot 4 à 6 exemplaren van elk.

Op 1 april 2021 is Annemarth Sterringa toegetreden als bestuurslid. Omdat Eric op termijn de functie van collectiebeheerder wil overdragen, is de afspraak dat hij Annemarth in de komende maanden zal inwerken, zodat zij op termijn de functie kan overnemen. In dat kader bezorgt hij Annemarth een back-up van de externe harde schijf waarop hij de collectie bijhoudt, zodat zij deze kan verkennen.

Eind juli ontdekt Eric dat andere bestuursleden een andere opvatting hebben dan hij over de bevoegdheden en verantwoordelijkheid van collectiebeheerder (de z.g. nieuwe koers) en daarnaar handelen. Eric trekt hieruit de consequentie dat hij niet langer collectiebeheerder kan blijven. Op 27 juli draagt hij de harde schijf, de K-nummer-administratie en daarmee de functie van collectiebeheerder over aan Annemarth.

Schiermonnikoog, 30 januari 2022

Eric Augusteijn

Op 1 april 2021 ben ik Eric Augusteijn opgevolgd in het bestuur van 't Heer en Feer. Ik kreeg van Eric een backupschijf van de externe harde schijf met het volledige bestand van onze collectie zodat ik digitaal kon inwerken. Eric heeft me mondeling allerlei uitgelegd en de in dozen opgeslagen collectie in het practicumlokaal van het Bezoekerscentrum getoond. Eind juli kreeg ik van Eric de zgn. K-nummers van ons bestand en hebben we originele externe schijf en backupschijf geruild.

Samen met Joyce van Bon en Els Claessens heb ik een schifting van de opgeslagen spullen gemaakt. Pas nadat Els de bovenverdieping van het Koningshuis helemaal schoongemaakt en geschilderd had - hulde aan Els - en samen met Tom de Neef laminaat gelegd had, konden de stellingkasten geplaatst worden. Daarna kon de verhuizing beginnen, half januari hebben we het Bezoekerscentrum definitief verlaten en nu, eind januari 2022, zijn we in het Koningshuis bijna klaar met uitpakken en inruimen. Op 2

Cultuur Historische Vereniging
't Heer en Feer
Schiermonnikoog

december 2021 kwamen de mappen van Henk Koning weer 'thuis', stonden voordien bij Eric.

Hoewel ons archief nog niet officieel open is, hadden we al twee bezoekers: begin september iemand voor informatie over de bestemmingsplannen en eind november kwam Manda van der Haring, bibliothecaris met pensioen die zich al een paar jaar bezighoudt met de inventarisatie van de mappen van Henk Koning. Manda komt in het voorjaar weer naar Schiermonnikoog en komt ons dan graag een dagdeel helpen. Voor 2022 staat verdere samenwerking met het project Waddendigitaal gepland.

Schiermonnikoog, 29 januari 2022
Annemarth (A.M.G.) Sterringa

5. Verslag werkgroep beheer website begraafplaatsschiermonnikoog.nl

De werkgroep wordt gevormd door:

- Annemarth Sterringa
- Anneke Aben
- Sam Dijs

Doel van de website:

Het voor een breed publiek beschikbaar stellen van informatie over de gemeentelijke begraafplaats en de daar begraven personen

Voor de informatie over de gemeentelijke begraafplaats en onder andere het funerair erfgoed wordt verwezen naar het door de gemeente in 2009 uitgegeven en huis aan huis verspreide boekje "Begraven op Schiermonnikoog" dat tevens te raadplegen is op de website van de gemeente.

Beheer

Het beheer behelst de volgende werkzaamheden:

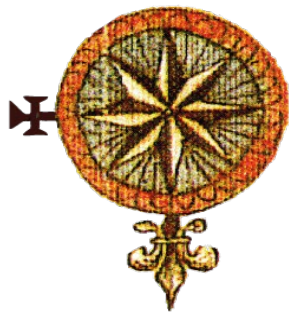
1. Het registreren en op de website actueel houden van gegevens over de op de begraafplaats begraven personen;
Voor ieder begraven persoon wordt een bestand aangemaakt met de persoonsgegevens, datum en plaats, voor zover bekend van geboorte en overlijden, relatie, rij en grafnummer. De gegevens worden deels zelf verzameld, verkregen van de gemeente en van de begrafenisvereniging. Voor verificatie van de gegevens worden regelmatig de websites geraadpleegd met de gegevens van de burgerlijke stand.
2. Het fotograferen en op de website plaatsen van foto's van de grafmonumenten;
Aan elk bestand wordt indien aanwezig een foto toegevoegd van het aanwezige grafmonument en een korte omschrijving van materiaalgebruik en grafdekking.
3. Het vermelden en aan de website toevoegen van de levensverhalen over de begraven personen.
Het streven is om zoveel mogelijk informatie over de begraven personen toe te voegen. Het gaat dan om de levensverhalen, wie was de begraven persoon, wat was zijn of haar beroep, wat was zijn of haar betekenis voor en/of bijdrage aan de plaatselijke gemeenschap en andere wetenswaardigheden.
Informatie uit openbare bronnen (kranten, tijdschriften e.a. media wordt zonder ruggespraak met nabestaanden geplaatst. Bronnen waaruit wordt geput zijn o.a. Delpher, de Dorpsbode, de Jaarboeken en het tijdschrift uitgegeven door 't Heer en Feer.
Verder zijn we voor het vullen van de website met deze verhalen afhankelijk van bijdragen van nabestaanden of derden.

Achtergrondinformatie

De website is ontstaan als onderdeel van een gemeentelijke project tot revitalisering van de gemeentelijke begraafplaats en met subsidie van de provincie Fryslân gerealiseerd.

De website is in opdracht van de gemeente indertijd vervaardigd door Tjeerd Boersma van Boersma Design & Development en in 2013 opgeleverd. Na de oplevering is gestart met de vulling van de inhoud (content).

Gaandeweg zijn bij het vullen en raadplegen van de website zaken aangetroffen die zowel in

Cultuur Historische Vereniging
't Heer en Feer
Schiermonnikoog

technische als inhoudelijke zin verbetering behoeven. Nadat de website is geïntegreerd in de nieuwe website van 't Heer en Feer zijn een aantal conversieproblemen ontdekt. Teksten zijn bijvoorbeeld maar gedeeltelijk overgenomen en sommige foto's in het geheel niet. De werkgroep onderzoekt om welke tekstgedeelten en foto's het gaat, spoort deze op en vult ze weer aan. Met de gemeente zou overleg plaats vinden over de betrokkenheid van de gemeente bij de website. Dit is nog niet gebeurd

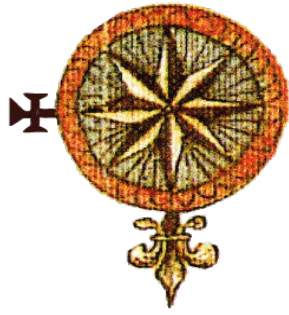
Herhaalde oproep voor inhoudelijke verbetering

Regelmatig zijn en worden eilander families benaderd voor het aanleveren van informatie en het controleren op juistheid van reeds op de website aanwezige informatie. De reacties zijn altijd positief zo in de geest "wat leuk". Zo heeft Ferry Knaack zich aangeboden om bij te dragen aan het verbeteren van de content en inmiddels zijn dankzij zijn inbreng diverse verbeteringen doorgevoerd. In de praktijk is de response echter zeer gering tot nihil.

Het verdient aanbeveling om in het tijdschrift van 't Heer en Feer herhaaldelijk leden, inwoners, oud inwoners en andere op Schiermonnikoog betrokken personen op te roepen om nadere informatie aan te leveren over de op de begraafplaats begraven personen. Schiermonnikoog, januari 2022.

De werkgroep

SD

6. Jaarboek 2021

Op 1 januari 2021 begint de redactie met het nieuwe jaarboek, terwijl er ook nog gewerkt moet worden aan het jaarboek 2020.

Het belangrijkste vanaf het begin is het bijhouden van de activiteiten voor het jaaroverzicht, diverse activiteiten van 1 januari t/m 31 december vermelden. Nieuwsbrieven, Dorpsbodes, sociale media worden nauwgezet in de gaten gehouden. De eerste maanden kabbelen rustig voort. De redactie van het jaarboek blijft alert en probeert zoveel mogelijk het nieuws te volgen.

Voor het hoofdstuk Eilanders verandert er niets; er worden kinderen geboren en er overlijden bewoners. Kinderen slagen voor hun zwemdiploma en de Insp.Boelensschool levert geslaagden af.

Bij de jeugd mogen de kinderen wel naar school of weer niet, en krijgen thuis onderwijs via de computer. Toch mogen ze een afscheidsmusical opvoeren en zijn er schoolreisjes. Ook bij Lytje Willem gaan veel activiteiten door en worden er ook nieuwe activiteiten opgezet.

De natuur gaat gedurende het hele jaar zijn eigen gang. Met als hoogtepunt de komst van een walrus in de Waddenzee, nabij de steiger. Schiermonnikoog wordt zelfs landelijk nieuws.

In en om het dorp wordt ook doorgewerkt. Het Baken opent zijn deuren en er komt een nieuwe Herdershut. Het oude VVV-gebouw krijgt een nieuwe invulling.

De geschiedenis van 25 en 50 jaar geleden verandert ook niet en haalt herinneringen op.

Het jaarboek 2021 is weer een collectes item gevuld met herinneringen aan een bewogen jaar. De redactie heeft met veel enthousiasme het boek samengesteld en we hopen,

dat alle lezers met veel genoegen het jaarboek 2021 lezen.